

GŁOS POLSKI

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY I LITERACKI.

Cena numeru pojedynczego **mrk. 80**

Redakcja i Administracja: Piotrkowska 106.
Telefon dzienny 199, telefon nocny 799.

Redaktor, lub jego zastępca przyjmują wyłączenia od 5-6 po poł.
Rękopisów nie zamówionych Redakcja nie zwraca.

Z przyczyn od nas niezależnych, zmuszeni jesteśmy przerwać demonstrowanie obrazu

„Korowód śmierci“.

Film ten pozostaje na ekranie tylko jeszcze dziś i jutro.

Dyrekcja Kina „LUNA“

15015-1

„Demat“ sprzedaje:

Narzędzia wiertnicze; koła pasowe; puszki do konserw, tłuczarkę i sortowniki do kamieni, węże parclane, żelazo bednarskie, rury wodociągowe, blacha żelazna, brzozy, tokarki, kuznie polowe, wozy i uprząż **w Łodzi.**
 Maszyny do pisania, samochody, pudełka cynkowe, lufy armatnie, włosień, nienżytki parafian i brezentowe, przybory garbarskie, pontony i łodzie, kable, puszki blaszane **w Warszawie.**
 Kotły różne, suszarka parowa, wałce, litny stalowe, obrabiarzki do metali i drzewa, żóraw parowy **w Krakowie.**
 Samochody osobowe i ciężarowe, baby i ścisli wiertnicze, szmaty, płótno **w Lwowie.**
 Urządzenie elektryczne i lokomobila **w Wilnie.**
 Szczegóły patrz: **„Demobil“ zeszyt 50-ty.**
 Termin składania ofert: 1) na konkursy w Łodzi, Warszawie i Wilnie do dnia 3 listopada 1922 r. 2) na konkursy w Krakowie i Lwowie do d. 15 listopada 1922 r.

918-1

Transporty Międzynarodowe
Józ. J. LEINKAUF Tow. Akc.
 Oddział w Łodzi, Piotrkowska 45, tel. 6-45.
 Wagonowe i zbiorowe ładunki z terminową dostawą
do Gdańska, Wiednia, Budapesztu i Rumunii.
 Ceny konkurencyjne. 841-1 **Zaliczkowanie towarów.**

Szustowa
 Zadzajcie wszędzie!

668-37

Powiewy aliansu francusko-rosyjskiego.

Paryski „Temps“ wita powrót Rosji do polityki międzynarodowej i oświadcza, że stosunek Francji do rządu sowieckiego jest zależny od dbałości tegoż o interesy narodowe Rosji. Inniemi słowy sympatje francuskie dla tej ostatniej są tak wielkie i tak stałe, iż muszą zwyciężyć odrzę i nieutność do sowieców, o ile te występują w roli obrońców interesu państwowego Rosji, a nie swej władzy i ustroju jej narzuconego. Kwestja cieśnin i morza Czarnego to nie interes Lenina i Trockiego, lecz żywotna sprawa polityki rosyjskiej od dwóch blisko wieków. I dlatego na jej gruncie polityka francuska zbliża się do rządu sowieców i gotowa jest do poparcia jego polityki wschodniej.

Sprawa ta ma swą stronę, nader ważną dla Polski i, powiedzmy otwarcie, bardzo niebezpieczną. Francja, o ile wierzyć głosowi ministerjalnego dziennika, zachęca sowiecy do prowadzenia czy kontynuowania państwowej polityki rosyjskiej. Jak wiadomo, pomiędzy rządem komisarzy, a wszystkimi ośłami emigracji rosyjskiej istnieje na punkcie dotychczasowej polityki zagra-

nicznej radykalne przeciwieństwo; wszystkie one oskarżają sowiecy o zdradę najwyższych interesów Rosji, o rozbijanie jej i rozczłonkowanie, o oddawanie cudziomcom „iskoni rosyjskich“ posiadłości. Jeżeli tedy „Temps“ mówi o tych interesach, trudno oprzeć się przypuszczeniu, iż pojmuje je na sposób kadetów lub choćby wielu socjalrewolucjonistów rosyjskich.

Otóż ci panowie mówią oddawna o chytrej polityce Albionu i o cieśninach, lecz nie tylko o nich. Mówią, i to bardzo hałaśliwie, o zmianach terytorjalnych na zachodniej granicy Rosji, o pokoju w Rydze, który był przedmiotem jednomyślnego potępienia wszystkich grup emigracji rosyjskiej od monarchistów aż do socjalrewolucjonistów. Dość łatwo odgadnąć, że państwową polityką byłby w jej oczach tylko ponowne „zbieranie“ rozbitej, rozczłonkowanej ziemi rosyjskiej. Listkiem figowym tej polityki, jej ideologią na dzisiejsze czasy pokojowe i demokratyczne jest hasło federacji. Ale tę sztukę posiadają niezgorzej sowiecy moskiewskie, które przecież u- miały się „sfederować“ na swój

sposób z Gruzją, a bardzo niedawno powtórzyły tę samą operację z „niepodległym“ Turkestanem. Jakdyby, w myśl nawoływań „Temps’a“, podjęły one niedawno kroki do ściślej- szego zjednoczenia z moskiewską Rosją Ukrainy t. j. zniesienia dotychczasowych pozorów jej niepodległości.

Tajemnica względnie łatwego rozgraniczenia z Rosją sowiecką polegała właśnie na tem, iż ta zesła z drogi dawniejszej Rosji państwowej, że nawet do pewnego stopnia lekceważyła kwestje terytorjalne. Co będzie, jeżeli sowiecy i komisarze moskiewscy przejmą się na serio rosyjską ideą mocarstwową?

Niebezpieczeństwo, które miało przybrać konkretne kształty dopiero po obaleniu bolszewików i które dlatego odsuwało się w jakąś dal nieokreśloną, może się stać aktualnem już w najbliższych miesiącach. Nie potrzeba już do tego obalenia bolszewików i ich rządu, wystarczy zwrot w ich polityce zagranicznej. Co będzie, jeżeli ci nowokreowani przez opinię francuską stróż- obrońcy państwowego interesu Rosji zażądają rewizji traktatu ryskiego, jeżeli podniosą głos w kwestji Wilna, Galicji Wschodniej i jeszcze czego?

Mamy wprawdzie z niemi formalny i solenny traktat, mamy nawet oświadczenie Joffego i innych, że nie został on narzucony przemocą, lecz jest „pokojem porozumienia“. To może coś znaczyć, lecz z pewnością znacznie mniej, niż się niejednemu wydaje.

Jak się zachowują wobec takiego ewentualnego żądania mocarstwa zachodnie, a co zro- bi Francja? Jak wiadomo, mo- carstwa koalicyjne zarezerwo- wały sobie w traktacie wersal- skim prawo określenia wscho- dnich granic Polski. Nasza mą- drość polityczna, reprezentowa- na ostatniemi czasy przez p. Skirmunta i jego inspiratorów endeckich, uważała, że powin- niśmy się starać o wymijanie

Hurtownia Wydawnictw i Ajentura Pism
„Oświata“
 Centrala: Warszawa, Zgoda 5.
 Filje: Praga Targowa 61.
 Wola Wolska 12.

POLECA
KALENDARZE na 1923 rok
 MARJAŃSKIE. BLOKI. ŚCIANKI.
 Hurtowo—detalicznie. Wielki wybór.
 1467-1

7 lat nieszczęść ???

Sala Towarz. Miłośników Muzyki
 GRAND-HOTEL, Krótka 1.

Ostatni Tydzień 571-3

Wystawa Obrazów
Maurycego Minkowskiego

otwarta codziennie od godz. 10 rano do 8 wiecz.

LOKAL

fabryczny

możliwie w śródmieściu poszukiwa- ny do wynajęcia od zaraz. Pośred- nictwo pożądane. Oferty składać do admin. „Głosu“ pod „K. K.“

Pianistka

Romana Praszkiej

absolwentka konserwatorium w Lipsku
 wznowila lekcje.

Przyjmuje między 4-tą a 5-tą po poł.
 ul. Sienkiewicza 37, m. 40.

KANCELARJA

advokata Forellego

od 1-go listopada r. b. przeniesioną
 zostaje na ul. 022-11

Konstantynowska No 5.

NAJNOWSZE MODELE

Sukien Wiedeńskich
 poleca Szan. Klienteli
A. Maszkowska, Piotrkowska 117,
 I sze p., front. 060-

Obrady sejmu śląskiego.

Tworzenie kas emerytalnych. — Konieczność utworzenia urzędu dla mniejszości narodowych. — Przydział węgla dla śląskiej centrali zakupów.

KATOWICE, 25 października (AW). Siódme posiedzenie sejmu rozpoczęło się 25 b. m. o godz. 3 po poł.

Posel Rybarz uzasadniał wniosek księdza Brzózki w sprawie utworzenia kas emerytalnych dla tych robotników, którzy nie należą do kas brackich. Mówca stwierdził, że tylko robotnicy kopalniami posiadają swoje kasy, zaś robotnicy w hutnictwie pozbawieni są tej instytucji. Mówca prosi o odesłanie wniosku do komisji, celem opracowania projektu utworzenia nowej kasy emerytalnej.

Pos. Machej (PPS) postawił poprawkę do wniosku ks. Brzózki, aby nie tworzyć nowej instytucji emerytalnej, lecz rozszerzyć istniejące kasy brackie w ten sposób, aby zmusić hutników do utworzenia w swych zakładach podobnych kas brackich i połączyć następnie wszystkie kasy w jedną wielką organizację.

Wniosek ks. Brzózki, oraz poprawkę pos. Macheja odesłano do komisji.

Po załatwieniu sprawy kas emerytalnych wszedł na porządek dzienny wniosek pos. Meiera o konieczności utworzenia urzędu dla mniejszości narodowych. Wniosek uzasadniał referent komisji poseł Kowol (Niem. Partja Soc.)

Przy tym punkcie zabrał głos marszałek Wolny, oświadczając, że należy bezwzględnie utworzyć urząd mniejszościowy, przewidziany w konwencji genewskiej. Urząd ten będzie miał za zadanie kontrolę nad tem, aby mniejszości w obu częściach Śląska były traktowane równomiernie. Tymczasem władze niemieckie okładają aresztment zarobki polskie, zaś Śląsk polski nie może temu przeszkodzić, ponieważ nie ma w Niemczech urzędów opcyjnych.

Wniosek przedłożony będzie apelem do rządu niemieckiego, aby podjął kroki w kierunku powołania do życia tej instytucji ze względu na uchodźców, którzy są tutaj i mają majątki po stronie niemieckiej. W głosowaniu wniosek pos. Meiera przyjęto.

Następnie pos. Adamek (PPS) referował swój wniosek w sprawie przydziału węgla dla śląskiej centrali zakupów.

Wniosek zmierza do tego, aby śląska centrala zakupów otrzymała od województwa przydział 100.000 ton węgla, w celu zamiany węgla na środki spożywcze i na artykuły pierwszej potrzeby. Pos. Adamek zaznaczył, że centrala zakupów nie

jest instytucją prywatną, niema więc obawy, aby węgiel rozdzielano między członków partji. Władze wojewódzkie uznały instytucję i zasila ją kredytami.

Następnie mówca polemizował z pos. Karfantyem co do dochodu miesięcznego, jaki państwo czerpie z kopalni.

W dalszym ciągu mówca wykazywał niewspółmierny wzrost dochodów koncernów węglowych w porównaniu z zarobkami robotników, którzy zarabiają najwyżej 900 marek dziennie, gdy koncerny zarabiają po 17.000 marek na tonie.

Pos. Grajek (NPR) podkreślał doniosłość wniosku pos. Adamka i przedstawił produkcję węgla za ubiegły miesiąc.

Gdy chwilowo, w czasie przemówienia pos. Grajka, objął przewodnictwo wice-marszałek Biniszewicz, doszło do ostrej wymiany zdań między pos. Grajkiem a pos. ks. Brzózka.

W konsekwencji ks. Brzózka wraz z posłami Chrz. Zjedn. Ludowego opuścił salę na czas trwania.

Po dyskusji w sprawie kas emerytalnych i przydziału węgla dla centrali zakupów, zarządzono 20-minutową przerwę, aby klubom dać możność porozumienia się.

Przy głosowaniu nad wnioskiem pos. Adamka okazało się, że 28 głosów padło za odesłaniem wniosku do komisji a 11 przeciw, przy 9 nieobecnych.

Za wnioskiem głosowały Chrz. Zjedn. Ludowe, Katolicka Partja Ludowa i N. P. R., przeciw — P. P. S., Niem. Part. Socj. i 1 członek Deutsche Partei. Wobec tego wniosek odesłano do komisji.

Następnie z powodu spóźnionej pory odłożono do następnego posiedzenia wniosek pos. Grajka o wyasygnowanie poważniejszych kwot, celem doraźnej pomocy inwalidom i sierotom po nich, wniosek o wydanie ustawy w sprawie urzędu kooperatywy, wniosek wojewody, wydany za zgodą rady (wojewoda prosił o uchwalenie powyższych kredytów na aprobowanie Górnego Śląska) oraz wniosek pos. Rakowskiego o wybranie specjalnej komisji wyborczej z 5 osób, celem uzgodnienia statutu śląskiej centrali zakupów z ustawami Rzeczypospolitej.

Na tem posiedzenie zamknięto.

Następnie odbędzie się w piątek o godz. 3 po południu. O godzinie 2 odbędzie się posiedzenie konwentu seniorów.

Ciężka sytuacja Niemiec.

Prace Komisji reparacyjnej.

Komisja zabawi w Berlinie dwa tygodnie. — Jakle są cele tej podróży? — Porozumienie angielsko-francuskie. — Zdanie zwiększenia dostaw węgla.

BERLIN, 25 października (AW). Komisja reparacyjna ma przybyć w niedzielę lub w poniedziałek. — Pobyt jej będzie trwał około dwóch tygodni. Ze względów oszczędnościowych mają przybyć tylko Barthou i Brandbury, oraz kilku sekretarzy.

Prasa niemiecka komentuje decyzję komisji reparacyjnej, jako sukces Brandbury'ego, któremu jakoby miało się udać przekonać p. Barthou, że nie można narzucić idei moratorium bez zbadania gospodarki Niemiec na miejscu.

Z drugiej jednak strony przyznają pisma niemieckie, że widocznie i p. Barthou zdołał wpłynąć na Brandbury'ego o konieczności zaostrożenia kontroli finansowej i należy przypuszczać, że podróż ta ma na celu właśnie wdrożenie tej kontroli.

Komisja reparacyjna ma się poinformować nie tylko u czynników rządowych, lecz wejść w kontakt z niemieckimi rzeczoznawcami finansowymi i przemysłowymi. Wobec tego spodziewany jest przyjazd kilku ekspertów komisji reparacyjnej z Paryża.

BORDEAUX, 25 października (AW). „Petit Journal”, omawiając uchwałę, w myśl której komisja reparacyjna ma wyjechać do Berlina, stwierdza, że stało się to na skutek kompromisu między zapatrywaniami Angli i Francji. Rząd francuski jest zdania, że, z powodu spadku marki niemieckiej, należy finanse niemieckie poddać ścisłej kontroli, czyli pod pewnymi względami ograniczyć wolność działania rządu berlińskiego. Delegat angielski oświadczył, że zgodziłby się na kontrolę, ale że nie mogłoby

Niemcom nałożyć tej kontroli wbrew ich woli, sprzeciwiłoby się to bowiem traktatowi wersalskiemu i uchwałom londyńskim z r. 1921.

Kompromis polega na tem, że Brandbury zgodzi się na kontrolę z zastrzeżeniem, że nad sposobem wprowadzenia jej w życie odebędą się rokowania z Niemcami.

WIEDEŃ, 25 października (AW). „Neue Freie Presse” donosi z Paryża, że komisja reparacyjna zabawi w Berlinie conajmniej z 10 dni. Uchwała komisji, postanawiająca przenieść narady do Berlina, wywołała — według „Neue Freie Presse” — zdziwienie we francuskich kołach politycznych.

WIEDEŃ, 25 października (AW). Jak twierdzą tutejsze dzienniki, angielski delegat komisji reparacyjnej, Bradbury, ma w Berlinie wysunąć swój projekt ustalenia kursu marki niemieckiej przez podjęcie pożyczki międzynarodowej. Przy przeprowadzeniu planu Bradbury'ego główną rolę miałby odegrać Morgan.

BERLIN, 25 października (Pat). Pisma donoszą, że do rządu niemieckiego nadeszła nota, w której komisja reparacyjna żąda zwiększenia niemieckich dostaw węglowych. Rząd naradzi się nad tą notą wspólnie z rzeczoznawcami i pragnie wejść z aliantami w rokowania. Komisja reparacyjna żąda podwyższenia dostaw o 200 tysięcy ton węgla miesięcznie. Wszystkie pisma niemieckie uważają, że żądanie to jest nie do spełnienia.

Akcja ratownicza rządu rzeszy.

Polepszenie sytuacji wewnętrznej. — Zaproszenie wybitnych ekspertów finansowych z zagranicy. — Przybyli już Heynes, Apfel i Vissering. — Umowa w sprawie odbudowy Francji.

WIEDEŃ, 25 października (AW). Tutejsze dzienniki donoszą z Berlina, że, wskutek wczorajszych narad kanclerza niemieckiego ze stronnictwami, sytuacja wewnętrzna polepszyła się o tyle, że przesilenie rządowe zostało narazie zażegnane. Tarcie jednak między stronnictwami trwa w dalszym ciągu, wskutek czego położenie gospodarcze staje się z każdym dniem krytyczniejsze. Rząd berliński zaprosił jakoby do Berlina cały szereg wybitnych finansistów, aby zasięgnąć ich opinji, w jaki sposób zapobiec dalszemu spadkowi marki niemieckiej. W naradach ze wspomnianymi finansistami wezmą udział i członkowie komisji reparacyjnej, którzy jeszcze w tym tygodniu mają wyjechać do Berlina.

BERLIN, 25 października (AW). Urzędowo komunikują, że rząd rzeszy zaprosił kilku wybitnych ekspertów finansowych z zagranicy do Berlina, w celu odbycia konferencji dla obmyślenia środków stabilizacji waluty niemieckiej. Konferencja ta ma się rozpocząć w najbliższych dniach.

Do zaproszonych należą: znany angielski ekonomista Keynes, profesor uniwersytetu Columbia, oraz szwedzki profesor Cassel.

Ze względu na przybycie w poniedziałek członków komisji reparacyjnej do Berlina, przypisują w kołach finansowych tej konferencji poważne znaczenie. Wobec tych projektów zajęto na giełdzie postawę wyczekującą.

BERLIN, 25 października (Pat). Według doniesień „Berliner Tageblattu” przybyli do Berlina celem wzięcia udziału w berlińskiej międzynarodowej konferencji rzeczoznawców finansowych Keynes z Londynu, Apfel ze Sztokholmu, prezydent banku holenderskiego Vissering.

BERLIN, 25 października (Pat). Jak donoszą dzienniki zwołana na wczoraj konferencja przewodniczą-

cych stronnictw w sprawie stabilizacji marki niemieckiej, oraz w sprawie rozporządzenia dewizowego została odroczone, ponieważ rząd nie powziął jeszcze decyzji w kwestji zniesienia tego rozporządzenia. Termin następnej konferencji przewodniczących stronnictw nie został jeszcze ustalony.

WIEDEŃ, 25 października (Pat). „Neue Freie Presse” donosi, że przybyła do Berlina delegacja francuska okręgów zniszczonych pod przewodnictwem senatora Charpentiera. Na konferencji z przedstawicielami związku budowlanego, delegacja francuska zawarła umowę, mającą na celu dostarczenie pracodawcom północnej Francji materiału budowlanego i zapewnienia im siły roboczej przy równoczesnym włączeniu do umowy zastrzeżeń uniemożliwiających przedsiębiorcom działania na szkodę Niemiec. Wczoraj przyjął delegację francuską kanclerz rzeszy i oświadczył, że poprze tę umowę, obstaruje jednak przy tem, ażeby nastąpiło porozumienie w kwestji ustalenia wysokości niemieckich dostaw węglowych.

KROLEWIEC, 25 października (Pat). Rozwiązane po zamordowaniu Rathenaua nacjonalistyczne organizacje młodzieży niemieckiej otrzymały znów zezwolenie na publiczną działalność. Rząd niemiecki poczynił tylko małe zastrzeżenia między in., ażeby podczas zebrań związku nie poruszano spraw wewnętrzno-politycznych.

Międzynarodowy kongres wolnego handlu.

BERLIN, 25 października (AW). Dnia 23-go b. m. otwarto w Frankfurt nad Menem międzynarodowy kongres wolnego handlu. Bardzo liczny udział wzięli przedstawiciele angielskich star handlowych. Przewodnił lord Scheffield.

W niedzielę, dnia 29 października, o godz. 4-ej po poł w lokalu przy ul. Pańskiej 74, I p., będzie wygłoszony

odczyt na temat:

Stary świat się skończył

Wesście bezpłatne, 53-2

Młoda, inteligent. osoba

ze znajomością języków: polskiego i niemieckiego poszukiwana do pierwszorzędnej damskiej zakładu krawieckiego, jako zarządzająca. Oferty z życiorysem, referencjami i podaniem wymaganey pensji składać do admin. „Głosu” sub. „I M.” 23-1

FABRYKA CZEKOLADY E. WEDEL

w powodu ponownego otwarcia filji przy ul. Piotrkowskiej 128, składa mk. 50.000.— na „Pogotowie”.

Dr. H. Weisshoff

Choroby wewnętrzne i dziecięce
Przyjmuje od godz. 5 — 7 wieczorem
Przejazd 40.

14677-15

Przyjechali

Jadwiga i Szymon Szmyszelwiczowie
skrzypek i pianistka. 858-3
ul. Sienkiewicza 29.

tej kwestji, o nieporuszenie jej. To właśnie było nasze stanowisko na konferencji geneueńskiej, która jednak nie obroniła nas przed zaznaczeniem Lloyda George'a, iż kwestja Wileńszczyzny i Galicji Wschodniej należy do mocarstw i nie została jeszcze rozstrzygnięta. Należało działać w kierunku wprost przeciwnym, należało domagać się od mocarstw przyspieszenia zasadniczej decyzji. Wszak było oddawna widoczne, że dopóki Rosja nie zabiera w danych sprawach głosu, dopóki jej rząd faktyczny wyraża co do nich zgody lub désinterressement, koalicja nic nam zrobić nie może, że musi je zostawić przy Polsce, choćby dlatego, że sama nie wie, co zrobić z tymi krajami.

Wszak każdy, kto nie był politycznym analfabetą rozumiał dobrze, że w sporze o Wileńszczyznę nie chodzi de facto o Litwę, lecz o Rosję, o przyszlą Rosję, która niezawodnie upomni się o swą rozbiorową zdobycz. Zresztą tłumaczył to nam wyraźnie komisarz ligi znany pułkownik francuski Chardigny.

Przewidująca polityka Polski nie polegała na uprawianiu, jak długo się da, metody strusia, lecz na dążeniu do jaknajrychlejszego postawienia i rozwiązania sprawy granic wschodnich. Właśnie chodziło o to, iżby to nastąpiło przed obaleniem sowietów lub przed możliwym zwrotem w ich polityce.

Być może, że zbliznienie francusko-rosyjskie nie pójdzie tak łatwo, jak pragnęliby zwolennicy starego aljansu. Wszak jeżeli sowiety zechcą iść drogą polityki carskiej, to z pewnością zapukają do kieszeni francuskiej, a tym razem z wielu przyczyn rzecz nie pójdzie tak gładko, jak za czasów Wittego. Można nawet przypuszczać, iż finansowa proza może popsuć ów kładący się romans i oddać nieco od nas niebezpieczeństwo. W każdym razie to ostatnie pozostaje i przygotowują się zwroty polityce francuskiej powiększa jego znaczenie.

Janusz Mazurski.

Stan szkolnictwa na Śląsku.

P. Kaiser o szkolnictwie powszechnym. — Brak sił nauczycielskich. — Ciężkie położenie nauczycielstwa.

KATOWICE, 25 października (AW). — P. Kaiser, kierownik szkolnictwa powszechnego przy śląskim wydziale oświecenia publicznego, udzielił przedstawicielowi „Agencji Wschodniej” następujących informacji o stanie szkolnictwa powszechnego w województwie śląskim:

Szkoły powszechne pozostawiają u nas wiele do życzenia. Najważniejszym powodem tego stanu jest brak sił nauczycielskich. Przed rokiem zgłosiło się do służby na Górnym Śląsku wielu nauczycieli, ale przeważna ich część nie przybyła na Górny Śląsk, gdyż, albo otrzymali oni posady w innych dzielnicach Polski, albo przepłoszył ich nadzwyczajny wzrost drożyny, wzrastającej równoległe do spadku marki niemieckiej. Obecnie jednak materialne uposażenie nauczycieli jest daleko lepsze, wspomnijmy chociażby o 30 proc. dodatku śląskim. Niezadługo sejm autonomiczny postara się o polepszenie bytu nauczycielstwa, którego przecież potrzebujemy, dla zwalczania konkurencji niemieckiej.

Szczególnie brak nam wykwalifikowanych sił nauczycielskich. Do objęcia jest obecnie około 900 posad etatowych. Należy zachęcić nauczycielstwo polskie w innych

dzielnicach Polski, aby w imię poczucia narodowego śpieszyło na Górny Śląsk. Szczególnie potrzebujemy sił o wyższych kwalifikacjach naukowych i pedagogicznych.

Województwo posiada rozmaite typy szkół powszechnych, począwszy od jednoklasowych do 7-0 klasowych włącznie. System szkół w miejscowościach przemysłowych jest o wiele bardziej skombinowany.

Szkół powszechnych liczy Górny Śląsk 470, Śląsk Cieszyński 121 i 529 nauczycieli.

Organizacją szkolnictwa powszechnego na Górnym Śląsku zajmowali się jako delegaci p. wice-dyrektor Stein i radca Stenin z kuratorium poznańskiego.

KATOWICE, 25 paźdz. (AW). Dnia 25 b. m. przybyła do sejmu delegacja nauczycieli polskich i przedstawiła poszczególnym klubom poselskim memoriał w sprawie położenia nauczycieli na Górnym Śląsku. Pobory nauczycieli górnośląskich stanowią zaledwie jedną trzecią poborów, otrzymywanych przez nauczycieli w innych dzielnicach Polski. Nauczyciele górnośląscy żądają przytem zrównania poborów, oraz wypłacenia im zaliczek, przyznanych już urzędnikom państwowym.

Łódź.

Sprawa nowej koncesji tramwajowej.

Na ostatnim posiedzeniu komisji dla spraw ogólnych rozpatrywano nowy projekt koncesji tramwajowej, opracowany przez magistrat. Dotychczasowe konsorcjum miało być przekształcone na spółkę akcyjną kolei elektrycznej łódzkiej, w której ma być zapewniony magistratowi udział w akcjach (jedna trzecia część akcji), oraz jedna trzecia miejsc w przyszłym zarządzie tejże spółki.

Okazało się jednak, iż rzeczoną projekt wykazuje pewne braki, a mianowicie we wzorach (formułki matematyczne), które mają służyć za podstawę, zarówno przy każdorazowym ustalaniu wysokości taryfy (ceny biletu) tramwajowej, jako też przy perjodycznym przekalkulowaniu rentowności przedsiębiorstwa. Według owej empirycznej formułki wysokość taryfy zależałaby od 3 czynników, a mianowicie: od stopnia wzrostu kosztu energii elektrycznej w porównaniu z ceną przedwojenną, od procentowego wzrostu robocizny, oraz od procentowego wzrostu kursu franka szwajcarskiego od roku 1913.

Aczkolwiek wzór ten jest teoretycznie uzasadniony i zrozumiały, to jednakże nie daje się on w chwili obecnej (gdą kurs franka dochodzi do 2200 mk.) zastosować, gdyż taryfa wyniosłaby co najmniej dwa razy tyle, niż obecnie. Również i stopa amortyzacyjna (2 i pół proc. rocznie) jest za niska.

Mówca w końcu swych wywodów zaproponował, aby zarząd miasta zasięgnął opinii rzeczoznawców z ramienia łódzkiego towarzystwa techników w powyższej sprawie.

Ostatecznie komisja do spraw ogólnych postanowiła zwrócić się po opinie do dwóch zamiejscowych specjalistów tramwajowych. (bip)

Wiadomości bieżące.

Dzisiejsza pogoda.

Komunikat państwowego Instytutu meteorologicznego.

Przewidywany przebieg pogody w dniu dzisiejszym:

Dość pogodnie, rano przymrozki, miejscami mgła. Wiatry lokalne.

Cukier, „Praca” i denuncjacja.

W wczorajszym numerze „Pracy” ukazała się wiadomość, jakoby redakcja „Głosu Polskiego” miała komukolwiek oświadczyć, iż otrzymuje informacje w sprawie cukru zjednoczonych kooperatyw od pana Mikulę, aspiranta policji państwowej. Fakt taki nie miał nigdy miejsca. Przeciwnie, redakcja „Głosu” stwierdza, iż pan Mikulę, który dochodzenie w tej sprawie prowadzi, zastaniając się tajemnicą urzędową, udzielenia jakichkolwiek szczegółów w tym przedmiocie odmówił. Dla jakich celów „Praca” bezpodstawnie zupełnie denuncjuje, Bogu ducha winnego urzędnika — jest to jej rzeczą. My tłumaczymy to sobie duchem denuncjatorskim, który w tem zacnem gronie już chyba po wsze czasy, pomimo zmiany zawodu przez redaktorów, pozostanie.

Pobyt w Łodzi posła angielskiego.

Ambasador i minister pełnomocny Wielkiej Brytanji w Warszawie podczas dwudniowego swego pobytu w Łodzi w towarzystwie sekretarza handlowego ambasady, zapoznał się z łódzkim przemysłem włókienniczym i zwiedził cały szereg wielkich fabryk. Poza wizytą u prezydenta miasta, ambasador Max Miller odwiedził również pp. Szajblera, dr. Biedermana oraz Maurycego Poznańskiego. Miejsce kolonia angielska urządziła na cześć posła uroczysty bankiet. (bip)

Z czerwonego krzyża.

Zarząd czerw. krzyża zwraca się z prośbą o żądanie od inka-

sentów, zapisujących członków towarzystwa, pokwitowań ze stemplowanych kwitarszów polskiego czerwonego krzyża.

Kanał wodny Śląsk—Łódź—Toruń—Gdańsk.

Ten niezmiernie interesujący projekt o olbrzymiej doniosłości gospodarczej ze względu na zbyt bogactw śląskich i rozwój przemysłu m. Łodzi zobrażony będzie na jutrzejszym, piątkowym odczytce w stow. techników (Andrzeja 5) przez inż. Lipkowskiego oraz inż. Tillingera z Warszawy.

Odczyt, ilustrowany przezroczami, rozpocznie się punktualnie o godzinie 8 ej m. 15 wieczorem.

Pasek na chleb.

Pasek na mąkę, uprawiany od dłuższego czasu przez młyny i handlarzy mąką, wpłynął na piekarzy, którzy wystąpili z żądaniem podwyższenia cen chleba. Wskutek tego referat do walki z lichwą przy komisjaracie rządu wydał zarządzenie przeprowadzenia ścisłej kontroli wszystkich sklepów, handlujących mąką, jak również i piekarni, celem skontrolowania rachunków za zakupioną mąkę.

W ten sposób referat zamierza ustalić powód podbijania cen mąki i winnych pociągnąć do surowej odpowiedzialności. (bip)

Przyczyna wysokich cen węgla.

Wczoraj w urzędzie do walki z lichwą odbyła się konferencja komisji ekspertów, złożonej z kupców branży opałowej.

Podczas obrad ujawniła się dobitnie rozbieżność kalkulacji, a co za tem idzie i cen, w poszczególnych firmach.

Większość hurtowników sprawdza obecnie do Warszawy węgiel górnośląski (marki Emanuel segen, Fürsten grube itd.), zakupywany, jak wiadomo, za marki niemieckie.

Łączą się z tym zakupem pewne „plany” walutowe niektórych firm opałowych, że jednak plany te, w związku ze spadkiem marki niemieckiej, nie zawsze się udają, więc hurtownicy odbijają sobie to niepowodzenie na cenach, a co za tem idzie, na konsumentach. Urząd do walki z lichwą nie mógł żadną miarą metody tej zaakceptować, to też do ustalenia cen „orientacyjnych” wcale wczoraj nie doszło.

Odnosnie cen drzewa podała swój cennik „Centrala związku kupców” (żydowska), ale wobec zbyt wysokich cen i ten cennik nie został zatwierdzony.

Samowola.

Władze policyjne pociągnęły do odpowiedzialności Marię Szymańską, zam. przy ul. Rzgowskiej 90, która samowolnie usunęła meble z mieszkania swej sublokatorki Władysławy Salskiej. (bip)

Walka z brudem.

Za antysanitarny stan posesji Nr. 166 przy ul. Piotrkowskiej pociągnięty został do odpowiedzialności Szyma Michał, (bip)

Walka z lichwą.

Za niestosowanie się do rozporządzenia komisariatu rządu w przedmiocie walki z lichwą ukarano w drodze administracyjnej: Samuela Zabłudowskiego, ślad przędzdy, Piotrkowska 58, na 300,000 mk., rzeźnika Ch. Grylaka, Wschodnia 62, na 200,000 mk., Mejlcha Bornstejna, Zgierska 10, na 100 tysięcy mk., S. Endlanda, Kilińskiego 99, M. Drembusa i Majera Warszawskiego po 20,000 mk.

Równocześnie, po przeprowadzonej w dniu wczorajszym kontroli spisano 40 protokółów na niestosujących się do rozporządzenia o obowiązku posiadania faktur i rachunków. (bip)

Walka z opilstwem.

Następujące osoby pociągnięte zostały do odpowiedzialności za pijaństwo: Piotr Kos (Nowo-Zarawska 13), Antoni Kaczmarek (Główna 23), Stanisław Cyl (Nowo-Pabjanicka 21), Andrzej Lechowski (wieś Kazaniów), Aleksander Opica (Piotrkowska 8), Antoni Grabowski (Główna 27), Adam Wojciechowski (Gubernatorska 21), Ludwik Kalinowski (Pańska 41), Zygmunt Ja-

siawski (Pograniczna 2), Leder Cederbaum, Stefan Gruszka (Kamienna 17), Stefan Klocman (Szkolna 7), Katarzyna Braun (Bałucki rynek 3), Józef Brylski (Zawiszy 5), Józef Kwiatkowski (Borysza 20) i Edward Cutek (Dolna 8). (bip)

Wypadki.

Echa zagadkowego samobójstwa. Niedawno donosiliśmy o tajemniczym samobójstwie pewnej kobiety w Rudzie Pabjanickiej, która, po usiłowaniu otrucia się, rzuciła się do stawu, skąd wzdobyto ją i przewieziono do szpitala, gdzie zmarła. Denatka była Eudenia Kryczmańska, lat 25, służąca bez stałego miejsca zamieszkania. (bip)

Kryminalistyka.

Nieudana kradzież cukru. Z pociągu towarowego № 596 na linii Pabianice—Łódź, niewykryci dotąd sprawcy zerwali plombę podczas biegu pociągu i wyrzucili 2 worki cukru. Zawiadomiony o powyższym posterunek na stacji Łódź-Kaliska wysłał patrol na miejsce wypadku, i po godzinnym poszukiwaniu cukier odnaleziono. Złoczyńcy zbiegli. (bip)

Co kradną? U krawca Rogozińskiego (Piotrkowska 85) skradziono z pałacu Abramowi Kaufmanowi, zamieszkałemu w Grand-Hotelu, jeden czek na sto dolarów, jeden czek na 250,000 mk. niemieckich i jeden czek na pół miliona marek polskich.

Z mieszkania Smry Glikstein przy ul. Południowej 25, służąca jej, Teresa Krygier, skradła garderobę, wartości milion marek.

Z mieszkania Zwierza Kohna (Kamienna № 3) skradziono rzeczy na sumę 600,000 mk.

Z wozowni, należącej do Zygmunta Praisa przy ulicy Napierkowskiego 24, nieznaną złoczyńcy skradli dywany, wartości 400,000 mk. (bip)

Kronika wyborcza.

Jak głosuje straż wyborcza i policja?

Aby umożliwić głosowanie członkom straży wyborczej oraz siłom policyjnym, generalny komisarz wyborczy zawiadomił władze łódzkie, iż osoby te mogą głosować również w tym obwodzie, w którym w dniu wyborów wykonywują służbę, a nie jedynie w tych obwodach, w których są wpisane na listę wyborców. Obwód ten jednak musi znajdować się w obrębie tego samego okręgu wyborczego. Przez osoby, straż pełniące, rozumie się wszystkie osoby, przeznaczone dla zapewnienia bezpieczeństwa komisji wyborczych, a zatem nie tylko te, które pełnią straż bezpośrednio przy lokalu wyborczym, ale także i rezerwę straży i urzędników państwowych oraz samorządowych, mających nadzór nad bezpieczeństwem. Osoby te muszą się zaopatrzyć w zaświadczenia od komisji tego obwodu, w którym wpisane są do spisu wyborców, że nie będą głosować w tamtym obwodzie. Zaświadczenia te wydawane będą przez komisje obwodowe. (bip)

Otwieranie oddziałów stowarzyszeń.

Bardzo często się zdarza, że legalnie istniejące stowarzyszenia otwierają w poszczególnych miejscowościach państwa polskiego swe oddziały.

W celu uniknięcia możliwych zatargów między władzami administracyjnymi a zarządami stowarzyszeń, pragnących otworzyć oddziały w innych miejscowościach, jak się dowiadujemy, ministerjum spraw wewnętrznych wyjaśniło, że kierownicy oddziału (o ile chodzi o b. zabór rosyjski) winni:

- 1) przedstawić miejscowej władzy administracyjnej I instancji podpisane przez nich zawiadomienie o otwarciu oddziału, oraz
- 2) dołączyć dokument, stwierdzający, że stowarzyszenie zostało zarejestrowane w sposób przepisany, jak również, że posiada prawo zakładania oddziałów.

Władza administracyjna I-ej instancji, po sprawdzeniu złożonych dokumentów obowiązana jest przyjąć powstanie oddziału do wiadomości i wydać kierownikom odpowiednio zaświadczenie.

Pożyczki na nieruchomości.

Zebranie właścicieli domów.

Onegdaj, pod przewodnictwem p. Pogonowskiego odbyło się w sali Towarzystwa kredytowego zebranie członków I-go i II-go stowarzyszenia właścicieli nieruchomości, na którym rozważano sprawę pożyczek.

Jako referent w tej sprawie wystąpił dyr. Towarzystwa kredytowego p. Galewicz, który zaznaczył, że działalność Tow. kredytowego m. Łodzi w kierunku operacji pożyczkowych w roku finansowym 1921-22 zmniejszyła się znacznie w porównaniu z poprzednim okresem sprawozdawczym, a nawet prawie zupełnie ustała w drugim półroczu tegoż roku. Na taki stan rzeczy wpłynęło w pierwszym rzędzie obniżenie się wartości marki polskiej, skutkiem czego list zastawny przestał być poszukiwany, jako papier lokacyjny; drugim powodem był zbyt niski stosunek samych pożyczek do obecnej materjalnej i handlowej wartości nieruchomości. Pomimo jednakże tak niepomyślnych koniunktur dla listów zastawnych, przedstawiają one jednakże interes w niektórych poszczególnych stosunkach handlowych, jak np. na zabezpieczenie kredytu, zastawu na spłatę długów i t. p. W tym charakterze właściciele nieruchomości chętnie zaciągaliby pożyczki, o ileby wysokość tychże odpowiadała o becnym warunkom handlowo-ekonomicznym, czyli innymi słowy, o ileby pożyczki, w porównaniu z dotychczasowymi, były znacznie wyższe. Z drugiej strony kwestja unormowania długoterminowego kredytu hipotecznego, właśnie w obecnych warunkach, należy do niezmiernie trudnych do rozwiązania z powodu niestabilizowanej waluty. Władze towarzystwa przeto zdawały i zdają sobie z tego sprawę i przedmiot ten poddały wszechstronnemu debatom, których rezultatem było dojście do przekonania, że nawet w wypadku pod-

niesienia się kursu marki polskiej, dotychczasowe normy udzielania pożyczek w stosunku 10-krotnie wyższym od stawek przedwojennych nie wytrzymałyby krytyki, jako zbyt niskie, i winny być podwyższone.

Pragnąc przeto z jednej strony przysięść z pomocą chętnym do korzystania z pożyczek towarzystwa, z drugiej zaś — ożywić działalność instytucji, władze towarzystwa w zasadzie postanowiły udzielać wyższych, niż dotąd pożyczek. Ustosunkowanie jednakże wysokości pożyczek do rzeczywistej wartości nieruchomości w obecnych warunkach jest niemożliwe, wobec czego władze towarzystwa postanowiły dokonywać szacunków budowli i placów automatycznie, na podstawie instrukcji i stawek przedwojennych, przyjmując w oszacowaniu rubla przedwojennego za 150 mk. polskich i pozostawiając wewnętrzne instrukcje co do normowania pożyczek do wysokości 50 wzgl. 60 proc. szacunku nieruchomości w swojej mocy, jak również nie zmieniając zasadniczych przepisów ustawy co do dochodów, osiąganych z nieruchomości. W ten sposób pożyczki towarzystwa, w porównaniu z przedwojennymi, byłyby powiększone 150 razy. Co do zastawu tych listów, to towarzystwo kredytowe postarało się i w PKKP, listy przyjmowane będą w zastaw po otrąceniu 5 proc., co dotychczas nie miało miejsca.

Następnie, po odczytaniu budżetu na przyszły rok, przewodniczący zawiadomił obecnych, iż Towarzystwo kredytowe święci w tym roku 50-lecie swego istnienia. Charakteryzując działalność towarzystwa, mówca wskazał na zasługi członków towarzystwa, dzięki którym można było zapomocą pożyczek przyczynić się do rozbudowy miasta. — Opracowanie programu obchodu uroczystości pozostawiono zarządowi. (bip)

Pierwszorządny Zakład Krawicki Męski

Franciszka Chojnackiego

Sienkiewicza 59

przyjmuje wszelkie zlecenia z własnego oraz powierzonego materiału. 460-10

Lokalu fabrycznego

na 20 warsztatów tkackich mech. poszukują

Oferty sub. „Kabel” do „Głosu”. 983-2

Skład materiałów włókienniczych

E. Szulc

Łódź, ul. Piotrkowska 153

poleca w wielk. wyborze

MATERJAŁY wełniane i bawełniane

w najlepsz. gatunkach.

Ceny przystępne. Ceny stałe 994-1

Hurtowy skład obuwia

J. Windman

poleca na nadchodzący sezon zimowy duży wybór wytrwałego obuwia najnowszych fasonów własnego wyrobu po cenach przystępnych.

Bogaty asortament uczniowskiego i filcowego obuwia. 14789-8

35. PIOTRKOWSKA 35. Podczas obladu od g. 1-3 zamknięte.

Towarzystwo Miłośników Muzyki

Traugutta 1 (Krótka).

JUTRO, w piątek 15007-1

Wieczór Muzyki Kameralnej

WYKONAWCY:

Kwartet smyczkowy Prinsa z (Gdańska)

Henry Prins, Max Dowideit

(I skrzypce) (II skrzypce)

Solte Prins, Johannes Annemann

(altówka) (wiolonczela)

W programie kwartety: Regera, Schuberta i Mozarta.

Początek punkt. o g 8.30. Winda czynna.

Rozszerzona jurysdykcja sądów pokoju w sprawach cywilnych.

Od dnia 1 listopada r. b. zacznie obowiązywać ustawa z dnia 23 września 1922 r. w przedmiocie rozszerzenia właściwości sądów pokoju w sprawach cywilnych.

Za czasów okupacji rosyjskiej sądom pokoju podlegały sprawy cywilne do wysokości 300 rubli. Z wprowadzeniem sądownictwa polskiego jeszcze za czasów okupacji niemieckiej i austriackiej, zgodnie z postanowieniem rady stanu Królestwa Polskiego z dnia 18 lipca 1917 roku, właściwość sądów pokoju rozszerzona została do sumy 1000 mk., a w 3 lata później, dnia 14 lipca 1920 roku, znowu powiększona była kompetencja tych sądów do 30.000 mk.

Ze względu na dewaluację naszej marki okazała się niezbędna potrzeba ponownego rozszerzenia zakresu działalności sądów pierwszej instancji, które od 1 listopada r. b. rozpoznawać będą sprawy cywilne wartości 100.000 mk., a nawet jeśli spór między stronami dotyczy się przedmiotów, zaliczonych zwyczajnie do żywego lub martwego inwentarza gospodarstwa rolnego, lub należności za takie przedmioty, to sądy pokoju orzekać będą do wysokości pół miliona mk.

Ten ostatni przepis wywoła niewątpliwie rozmaite nieporozumienia co do właściwości; powód, który ze względu na przedse zakończenie procesu będzie wolał wnieść sprawę o konia, świnie i t. d. do sądu pokoju, spotka się prawdopodobnie z ekscypcją właściwości, bo pozwany w celu przeciwności sprawy utrzymywać będzie, że sporny koń nie należy do gospodarstwa rolnego, — powód zaś w takim razie zmuszony będzie złożyć dowody, że właśnie przedmiot sporny jest częścią gospodarstwa rolnego.

Jurysdykcji sądów pokoju ulegać będą sprawy działowe, jeżeli majątek działom podlegający, nie przenosi 60 morgów nowopolskich ziemi i ma tylko niezbędne w w zwykłym gospodarstwie rolnym przedsiębiorstwa przemysłowe i budynki, gdy przytem należące do spadku kapitały nie przenoszą marek 500.000. Wartość inwentarzy i ruchomości nie wpływa na określenie właściwości.

Podania kobiet zamężnych w przedmiocie uposażenia sądowego wnoszą się do sądu pokoju, według miejsca zamieszkania mężów, o ile wartość przedmiotu skargi może być określoną i nie przenosi 100.000 mk.

Również wszelkie podania o zabezpieczenie dowodów rozpoznawac będą sądy pokoju. W sprawach, w których suma sporna nie przewyższa 5000 mk. zapadać będą wyroki, od których nie będzie apelacji: ani dla powodów, ani dla pozwanych, czyli, mówiąc inaczej sąd pokoju w takich sprawach orzekać będzie ostatecznie.

Nieukończony przed dniem 1 listopada r. b. sprawy, toczące się w sądzie okręgowym, a podlegające podług wyżej przytoczonych przepisów sądom pokoju, zakończone zostaną przez sądy okręgowe o ileby strony w ciągu 2-ch miesięcy nie zgłosiły zgodnego wniosku o przekazanie ich sprawy do sądu pokoju.

Sądymy, że zmiana kompetencji sądów pokoju przyczyni się znakomicie do odciążenia sądów okręgowych, w których od 1 listopada r. b. sprawy niezawodnie toczyć się będą w szybszym tempie, niż dotychczas.

M. O.

Plantacje tytoniu w Polsce.

Korzyści, płynące z hodowli tytoniu w kraju, udowodnić niema potrzeby: zanadto biją w oczy miliardowe sumy, płacone za sprowadzane z zagranicy surowce, stanowiące poważną pozycję w naszym bilansie przywozu, co przy dzisiejszym stanie waluty, stanowi olbrzymią stratę narodową.

Gdziekolwiek warunki klimatyczne pozwoliły na hodowlę tytoniu, tam wszędzie rządy ujęły

sprawę tę w swoje ręce i zaopiekowały się tym ważnym odłamem gospodarki narodowej.

W Polsce hodowla tytoniu jest zupełnie możliwa i powinna wyrugować import zagranicznego surowca w pośledniejszych i średnich gatunkach, w niczem nie ustępując im co do jakości i służąc bądź jako pewien procent zwykłej przymieszki do wyższych gatunków zagranicznych, bądź też stanowić produkt krajowy po cenach, przystępnych dla konsumenta.

Spółceństwo nasze oceniło korzyści, płynące z uprawy tytoniu, już za czasów okupacji niemieckiej. Mnóstwo rolników własnymi siłami rozpoczęło próby hodowli. Niestety, próby te, pozabawione racjonalnych podstaw, nieugruntowane na doświadczeniu i pozostawione własnym siłom, nie wydawały dotychczas odpowiednich wyników, schodząc na masowe produkowanie tytoniu „na własną potrzebę”, lub na pokątny handel, raczej na szkodę, niż z pożytkiem skarbu.

Ażeby plantacja tytoniu w Polsce weszła na inne tory, potrzebna jest, w stosunku do producenta, racjonalnie prowadzona polityka państwowa. Polityka ta powinna kroczyć jednocześnie w dwóch kierunkach: negatywnym i pozytywnym.

Do pierwszego należą obostrzenia i zakazy, dotyczące zarówno hodowli, jak handlu tytoniem, a więc: kary za potajemną sprzedaż wyhodowanego surowca, zakaz bezpośredniej, a więc trudnej do skontrolowania sprzedaży potajemnym i prywatnym fabrykom wyrobów tytoniowych, specjalnie surowe kary za kradzież liści tytoniowych z plantacji, przechowanie surowca lub handel nim bez wylegitymowania się z pochodzenia towaru i t. p.

Wiadomo wszakże powszechnie, że ważniejszą od strony negatywnej jest strona pozytywnej polityki rządowej, polegającej na wszechstronnej opiece nad producentem i produkcją.

Nie pomogą zakazy prowadzenia tajnych plantacji, jeżeli rząd nie otoczy specjalną opieką jawnego i lojalnego producenta, jeżeli sam nie da instruktorów, którzy doradczą mu mogli wybór odpowiedniej gleby, czyli najodpowiedniejszych nasion, wskazać sposób uprawy i sortowania wyprodukowanego liścia i t. p.

Poza fachowcami wskazówkami, rząd powinien, w razie potrzeby, udzielać zaliczek na hodowlę, wprowadzić asekurację zasadzonych już roślin od gradobicia, zorganizować i ułatwić rolnikowi zbyt produkcji, zorganizować w gminach lub starostwach plantacje zbiorowe, wreszcie, co najważniejsza — zapewnić rolnikowi odpowiedni do jego nakładów kapitału i pracy — godziwy zysk, a nawet ustanowić dla zachęty premje państwowe za plantacje wzorowo prowadzone, bądź przez zrzeszenie, bądź to przez jednostki.

O dowóz bawełny dla Łodzi.

Wobec zatamowania na terenie niemieckim dowozu bawełny do Łodzi, minister Olshewski zwrócił się do pełnomocnika rządu niemieckiego o natychmiastowe usunięcie przeszkód. Po zbadaniu sprawy minister Stockhamer stwierdził, że rząd rzeszy nie stawia żadnych przeszkód i być może, że tylko wskutek wzmocnienia transportów ziemniaków były linie kolejowe zajęte i brakło wagonów. Zarządzenia w celu uruchomienia transportów wydano natychmiast.

Pożyczka złota jako wadium i kaucja.

Min. skarbu podaje do wiadomości:

W wykonaniu art. 9 ustawy z dnia 26 września 22 r. w przedmiocie wypuszczenia 8-procentowej państwowej pożyczki złotej, główny urząd kasowy wydał zarządzenia wszystkim instytucjom, przynajmniej wadium i kaucję, ażeby obligacje tej pożyczki były przyjmowane jako kaucja i wadium na razie aż do odwołania w kwocie 24.000 mk. za obligacje wartości 10.000 mk. i dziesięć złotych polskich, oraz 120.000 mk. za obligacje wartości 50.000 mk. polskich i 50 złotych polskich.

Po zamknięciu sprzedaży 8-procentowej pożyczki złotej i wprowadzeniu tej pożyczki na giełdę normy kaucyjne i wadium będą ustanowione równocześnie z normami lombardów w PKiP.

Zagranica kupuje pożyczkę złotą.

W dniu wczorajszym napłynęły znaczniejsze zamówienia z zagranicy na pożyczkę złotą do banków warszawskich. Obliczają, że zamówienia zagraniczne w chwili obecnej sięgają 100 milionów marek.

Rynek pieniężny.

Giełda warszawska.

Gotówka.
Dolary Stan. Zjedn. 12900—12950.
Marki niem. 2,85—2,90.
Funt 58100.
Czeki i wpłaty.
Belgia 860.
Berlin 2,95—2,85.
Gdańsk 2,95—2,85.

London 58300—58400.
Nowy Jork 12950—13050.
Paryż 950—956.
Szwajcaria 2113.
Praga 420.
Wiedeń 19,25.
Włochy 545.

Listy zastawne.

Milionówka 1675—1725.
4 i pół proc. listy zast. ziemsk. za 100 rubli 240—250.
4 i pół proc. listy zast. ziemsk. za 100 marek 58,50.
5 proc. oblig. m. Warszawy 250.

Akcje.

Bank Dyskontowy 12000
Bank dla handlu i przem. 16000
Bank Kred. Warsz. 9000
Bank Zachodni 10000
Bank przemysłowy 2700
Zw. Sp. Zarobk. 6900
Bank zł. z polsk. 5250
Bank Handlowy 16.00
Czeszocice 252500
Cukier 225000
Lilpop 21750
Ostrowiec 52000
Zielniński 7000
Starachowice 17200—17400.
Parowoz 4100
Zyrardów 447500
Bracia labkowski 3200
Borkowski 3575.
Firley 1550
Węgiel 34500
Modrzejów 30000
Karański 4550
Rudziński 13750
Pociąg 2525.
Natta 2875
Zegluga 1700

Z czarnej giełdy warszawskiej.

Wczoraj na warszawskiej giełdzie nieurzędowej notowania były następujące:
Dolary 13225.
Mk. niem. 5,20.
Franki franc. 950.
Funt 58000.
Ruble złote 627.000.
Ruble srebrne 4100.
Bilon 1900.

Czarna giełda w Łodzi.

Wczorajsze transakcje na nieurzędowej giełdzie w m. Łodzi zawierano przy tendencji mocnej dla walut zachodnich. Obroty były średnie.
Kursy kształtowały się następująco:
Dolary 13100—13055.
Funt 57500.
Franki fr. 925—925,50.
Franki belg. 875—870—864,50.
Franki szwaic. 2400.
Marki 2,95—2,90—2,85.
Kor. austr. 0,19—0,18,15.
Kor. czesk. 410.
Liry 510.
Leje 65.
Milionówka 1750.
Wiedeń czeki 0,17.
Berlin czeki 2,90—2,80.

Giełda gdańska.

GDANSK, 25 października. Marki polskie 35,0, dolary 4500.

Stan Rachunków

Banku dla Handlu i Przemysłu w Warszawie

na dzień 1-go Października 1922 r.

WARSZAWA
Centrala wraz z Biurem Wymiany
Traugutta 8.

PARYŻ
36, rue de Chateaudun wraz z 7-ma
prowincjonalnymi biurami Wymiany

BRUKSELA
20, Marche aux Poulets

ANTWERPJA
13, rue Queilin (d. wł.)

ROTTERDAM
49, Coolingsingel

ODDZIAŁY I AGENTURY W POLSCE

Warszawa 5 Oddziałów Miejskich, Baranów-cze, Biela Podlaska, Białystok (d. wł.), Brześć (d. wł.), Chełm, Drohobycz, Dubno, Garwolin, Grajewo (d. wł.), Grodno, Kielce, Końskie, Korzec, Kowel, Kraków, Krzemieniec, Lida, Lubartów, Lublin, Łódź, Łuck, Łuków (d. wł.), Luniniec (d. wł.), Międzyrzec, Mińsk Lit. (cz. w Łomży), Olsztyn, Ostrołęka, Parczew, Pińsk (d. wł.), Podwołoczysko, Pułtusk, Radom, Radzyń, Równe, Sarny, Siedlce (d. wł.), Skarżysko, Staniń, Stanisławów (d. wł.), Stołbce, Suwałki, Węgrów, Wilno, Włodawa, Włodz m. Woł., Wołkowysk, Zamość, Zdobunów.

STAN CZYNNY:		STAN BIERNY:	
	Marki i fenigi		Marki i fenigi
Gotowizna w kasie	1.617.547.604 085	Kapitał Zakładowy	345.000 00
Rezerwa w P. K. K. P.	895.625.495 25	Zapasy	161.865.956 77
Rezerwa w P. K. O.	415.723.886	Inne rezerwy	66.730.656 61
Rezerwa w Banque de France i innych Bankach w Paryżu	*) 557.007.840	Wkłady terminowe bezterminowe	919.295.696 19
Pieniądze zagraniczne		Redyskonto weksli	5.421.066.596 55
Przekazy i waluty zagraniczne	5.485.704.825 26	Korespondencje Loro	2.580.691.971 87
Papiery publiczne własne	22.724.261 58	Nostro	1.191.945.238 49
kapitału zapas.	155.748.309 75	Procenty i prowizje	
Kasy Zapom. Im. Dyr. St. Benzefa	66.496.673 25	Różni za Inkaso	1.340.815.349 05
Udziały Banku w przedsiębior.	22.445.000	Kasa zapom. Im. Dyr. St. Benzefa	10.457.758
Weksle dyskontowane	5.404.800	Rach. Centrali w Oddziałach	1.305.615.341 61
Rach. Otwartego kredytu	162.638.062 50	Różne Rachunki	2.325.194.919 75
Pożyczki terminowe	3.960.756.184 06		
Korespondencje Loro	1.679.685.538 94		
Nostro	129.105.069 60		
Ruchomości	2.459.565.942 46		
Nieruchomości	986.637.192 14		
Kaszy handlowe	3.448.005.134 60		
Inkaso weksli	224.680.610 47		
Rach. Oddziałów w Centrali	**) 57.770.014 25		
Różne Rachunki	1.235.592.397 45		
	4.484.696.509 11		
	807.528.071 52		
	2.010.880.576 97		
	21.955.905.867 81		21.955.905.867 81

*) Suma 557.007.840 mk. stanowi równowartość fr. 1.856.692,80 — przytoczonych do bilansu po 300 mk. za 1 fr. fr.
**) Mk. 57.770.014,25 przedstawiają sumę bilansową własnych nieruchomości Banku: a) użytkowych, w których mieszczą się biura Oddziałów w Brześciu n/B., Białymstoku, Drohobyczu, Kielcu, Łomży, Luniniec, Łukowie Pińsku, Siedlcach, Stanisławowie; b) posesji sprzedażnych: 1) w Warszawie, Nowy Świat 8-10, Bracka 18, Leszno 38, Plac na Woli 491, 492, 493; 2) nieruchomości w Łomży; 3) place miejskie i tereny podmiejskie w Grajewie, 15000—1

Tętno chwili.

Kultura ziemiańska.

Siedzące po dworach wiejskich ziemiaństwo chętnie podaje się za warstwę, która szczególnie oddaje usługi kulturze narodowej. Od czasu, gdy Maurycy Mochnacki nazwał atmosferę szlachecką „jedynym powietrzem oddychalnym Polaki”, aforyzm ten błąka się wciąż po salonach i salonikach polskich, mimo to, że treść, która ongi odpowiadać mu mogła, tak gruntownie uległa już zmianie, że prawie nic z dawnego jej składu nie zostało.

Gdy w sejmie żywioty ludowe i robotnicze wystąpiły z żądaniem reformy agrarnej, reformę tę próbowano obalić lub chociażby powstrzymać szeregiem zarzutów, które wszystkie sprowadzały się do jednego: — Dwór ziemiański w Polsce jest ostatnią redutą kultury; kto niweczy wielką własność ziemską, ten rujnuje zasoby i warsztaty nie tylko bogactwa narodowego, ale i kultury duchowej.

W pewnym, przygodnie zbranym gronie osób mniej lub więcej dobrze sytuowanych, toczy się ożywiona gawęda.

Ktoś zabiadał nad niedolą młodzieży akademickiej, która odbywa studia w niesłychanie ciężkich warunkach. Niema mieszkań, niema zajęć, któreby w pewnym stopniu dały jej oparcie materialne.

— Szczęśliwsi są ci, którym udało się wyjechać na wieś — zapinajcie kopyta! — Cierpią na tem studia, ale, przynajmniej, — chłopiec, dostawszy się pod dach ziemiański, korzysta z dobrobytu i dojrzewa w szacunku dla kultury.

— Oh, rozmaicie bywa, — robi uwagę wytworna i pewna siebie dama. — Mój kuzyn, student wyższej akademii rolniczej, wyjechał na praktykę. Otrzymał miejsce w bogatym domu ziemiańskim. Na brak praktyki gospodarczej, istotnie, uskarżać się nie może. Ale jakże go tam traktują! Boże, toż wyznaczyli mu miejsce jakiegoś czeladnika, sadzają go przy osobnym stole, żywią go pośledniejszą strawą; dają mu mleko, odtuszczone w centryfudze. I — śmiechu, doprawdy, warto: gdy sami państwo spożywają owoce, dajmy na to — maliny, jego częstują wyliczynami pestek, pozostałych z fabrykacji przetworów owocowych... Cóż powiecie, państwo, wobec tego rodzaju stosunku? Czyliż nie jest to stosunek chamski? Bo już pomijam to, że chłopiec odbywa wyższe studia w akademii i sam, być może, wykształceniem przerasła środowisko, w którym się znalazł, ale... — i tu wytworna i pewna siebie dama podniosła swój oburzony głos do tej wysokości, z jakiej padają gromy — ale, proszę państwa, kuzyn mój jest sam synem sfery ziemiańskiej i ma jak najlepsze konneksje w tej sferze!

— A gdyby kuzyn szanownej pani nie był synem ziemiańskim?... — odezwał się gość, siedzący dotychczas w milczeniu nad filiżanką herbaty, lecz natychmiast urwał, spostrzegłszy, że mówi językiem, którego tutaj, w tym saloniku, nikt nie rozumie.

Bywają fakty i rozmowy nierzadko bardzo drobne, w których jednak, niby pod soczewką, skupia się cała, rozległa obszar treści.

Wytworna owa i pewna siebie dama, oburzająca się na uposledzenie przy „pańskim stole” swego kuzyna, który „też” jest godzin pańskiego stołu, dała mimowolnie

Stanowisko Włoch w sprawie Dodekanezu.

(Informacje z poselstwa włoskiego).

Wobec znacznej różnicy zdań, jaka się zarysowała między Anglią a Włochami w sprawie Dodekanezu, warto przypomnieć pokrótce poprzedzające ją fakty.

Otóż w r. 1919 został zawarty układ między pp. Tittoni'm a Venizelosem, w którym Dodekanez przypada Włochom. Jednak 14-go maja 1920 r. stanął inny układ, a mianowicie: wzajemnie o ustępstwach wobec Włoch, Grecja obejmując Dodekanez, wszystko jednak, o ile traktat w Sévres zostanie zawarty (a raczej podpisany, jak twierdzą Anglicy, ratyfikowany, jak twierdzą Włosi).

Obecnie Włochy układ z 14-go maja wypowiedziały, wyszukując widocznie chwilową niemoc Grecji, co spotkało się z wielkim oburzeniem Anglii, do której prawdopodobnie przyłączy się również i Francja.

Dla zastrzeżenia języka, jakimi argumentami przemawiają w tym konflikcie Włosi, specjalny wysłannik „Głosu Polskiego” zwrócił się do poselstwa włoskiego, gdzie mu powiedziano, co następuje:

— Dokładnych informacji udzielić panu dziś jeszcze nie możemy, ponieważ nie otrzymaliśmy jeszcze urzędowych wiadomości o stanowisku w tej sprawie rządu włoskiego.

Przypuszczać jednak należy, że mniema on, iż zawierając pakt z

14 maja 1920 r. umówiono się, w ten sposób, aby wejście w życie traktatu w Sévres uznać za warunek zawieszający, od spełnienia się którego zależeć będzie wejście w życie traktatu z 14 maja.

Tymczasem traktatu sevrskiego żadne państwo nie ratyfikowało, a przez wejście wojsk tureckich do Tacji (został on poprostu unicestwiony).

Wobec tego stan obecny jest poprostu dalszym ciągiem trwającego od 1918 r. zawieszania broni i dopiero konferencja pokojowa ureguluje definitywnie sytuację na bliskim wschodzie.

Obecnie zaś, rząd włoski słusznie mógł przejść nad szczytkami traktatu w Sévres do porządku dziennego i uznać umowę z 14 maja za niebyłą.

Dodamy od siebie, że choć życiowo Włochy mają rację, to jednak, biorąc rzecz ściśle prawnie, są w błędzie, albowiem umowa upada dopiero przy ziszczeniu się warunku rozwiązyjącego, a nie jeszcze przy nienastąpieniu warunku zawieszającego bez daty pewnej. Dopiero w chwili prawnego unicestwienia traktatu w Sévres, Włochy mieć będą prawo uważania umowy z 14 maja za nieistniejącą.

H. L.

Sytuacja we Włoszech.

Prasa o przemówieniu Giolittiego. — Mobilizacja faszystów. — Napady na redakcje.

RZYM, 25 października. (Pat.) Przemówienie wygłoszone przez Giolittiego, wywarło wielkie wrażenie. Wszystkie dzienniki poświęcają wiele miejsca komentowaniu tego przemówienia. „Tribuna” pisze, że przemówienie Giolittiego zawiera dwa główne momenty: polityczny i ekonomiczny. W kwestji faszystów Giolitti oświadczył, że faszyci przedstawiają coraz bardziej rzeczywistą siłę. Giolitti jest bardzo przejęty poważną sytuacją Włoch, która jest traktowana z lekceważeniem nie tylko przez społeczeństwo, ale i przez partje polityczne.

„Il Mondo” pisze, że ogromna większość Włoch nie może pozostać głuchą wobec tego głosu alarmu. Czynnikiem aluzji do kwestji faszystów, pisze, że gwałty należy potępić, zwłaszcza w czasie kryzysu finansowego. Organ partji katolickiej „Corriere d'Italia” pisze, że jest obowiązkiem wszystkich partji rządu i społeczeństwa wskazać środki rozwiązania kryzysu, zagrażającego życiu całego kraju. „Epoca” stwierdza, że przemówienie Giolittiego można uważać za wstęp do jego programu, który wkrótce poznamy, jeżeli Giolitti powróci do władzy.

PARYZ, 25 października. — Telegram z Neapolu donosi, że dziś został tam otwarty kongres wszystkich organizacji faszystów we Włoszech. Na kongres przybyło przeszło 30 tysięcy faszystów ze wszystkich stron kraju. Między innymi też dwa pułki konnicy, oddziały lotnicze i oddziały kobiece. Rząd skoncentrował w Neapolu 25 tysięcy wojska.

Obiegają pogłoski, że faszyci zamierzają wyruszyć na Rzym i zmusić rząd do ustąpienia.

Mussolini, przywódca faszystów, wygłosił przemówienie, żądając stanowczo usunięcia do Facy i grożąc w przeciwnym razie wkroczeniem do Rzymu.

niesłychanie wierne świadekstwo ziemiaństwu współczesnemu, które w swoim mniemaniu uchodzi i pragnie uchodzić za ośrodek życia kulturalnego, ale które, w swej istocie najszczytniej jest tylko środowiskiem ludzi, zasiadających przy biesiadnym stole przywilejów.

Lumir.

WIEDEN, 25 października. Pat. „Neues Wiener Tageblatt” donosi z Rzymu, że kongres faszystów, który dnia 24 b. m. otwarty został w Neapolu, zgromadził 30.000 osób ze wszystkich okolic Włoch. Mussolini odbył rewję przybyłych uczestników, wśród których znajdują się oddziały konne, oddziały młodzieży, kobiet, a nawet eskadra samolotów pod komendą byłego generalissimusa Viasa.

Celem utrzymania porządku rząd wysłał do Neapolu 25.000 żołnierzy. Mówca oświadczył, że zebrani uczestnicy kongresu nie będą szukali konfliktu z armią regularną. Otwierając kongres Mussolini zaznaczył, że partja faszystów chce urzeczywistnić wszystkie ideały ducha włoskiego. Wybory muszą być przeprowadzone jaknajprędzej.

Politykę obecnego rządu Mussolini nazwał polityką zwleknięcia. W końcu Mussolini zaznaczył, że Włochy muszą się opierać na monarchii, która związana jest z narodem i posiada przeszłość historyczną.

NEAPOL, 25 października. Pat. W pochodzie faszystów przez ulice miasta zebrały się tysięczne tłumy. W pochodzie wzięły parę pierwszych udział dwa oddziały kawalerji faszystów, batalion rowerzystów i dwie eskadry lotnicze, składające się z 12 aeroplanów. Mussolini w przemówieniu omawiał sytuację parlamentarną i możliwość wzięcia przez faszystów udziału w rządzie. Przemówienie to, było ocetiwane w napięciu w kołach politycznych. Drugi mówca omawiał kwestję najbliższych wyborów, oraz możliwość stworzenia bloku wyborczego faszystów z innymi partjami nacjonalistycznymi. Władze wojskowe w celu zabezpieczenia spokoju, skoncentrowały w Neapolu 50 tys. żołnierzy.

GENUA, 25 października. (Pat.) Faszyci, dowiedziawszy się, że w lokalu dziennika „Avanti” ma wygłosić przemówienie Serranti, przywódca marksystów socjalistycznych, wtargnęli pr emocją, mimo oporu karabinierów, do redakcji i celu przeszkodzenia w wygłoszeniu przemówienia zniszczyli cały lokal.

RZYM, 25 października. (Pat.) Jak donosi „Il Paese”, w Neapolu dwustu faszystów wtargnęło do mieszkania korespondenta dziennika „Il Mondo” i po wyrzuceniu mebli podpalili całe mieszkanie.

Nowy rząd angielski a Rosja.

Opinia Cziczeryna.

MOSKWA, 25 paźdz. (A. W.) Oceniając znaczenie dymisji Lloyd George'a powiedział Cziczerin m. in.: „Niekiedy usiłują zawczasu konstatować jakiś przyszły antagonizm pomiędzy Rosją sowiecką, a nowym rządem angielskim. Oponują przeciw temu stanowczo. — Przyszły gabinet angielski będzie się oczywiście kierował interesami Anglii, zaś zrozumiałe interesy Anglii, zdaniem Cziczeryna, wymagają rozwoju stosunków ekonomicznych z Rosją, które nie mogą

rozwijają się normalnie bez przyjaznych stosunków politycznych.

Cziczerin uważa, że stosunki ekonomiczne z Rosją, są już faktem dokonany. — Ministerjum konserwatywne tak samo nie może sobie lekceważyć interesów Anglii, jak jego poprzednicy. W sprawach bliskiego wschodu porozumienie z nowym gabinetem będzie łatwe, ponieważ konserwatywni członkowie gabinetu Bonar Lawa, są bardziej skłonni do przyjaznej polityki wobec Turcji.

Polityka Anglii w sprawie Palestyny.

LONDYN, 25 października. Pat. „Manchester Guardian” pisze, że Herbert Samuels, wysoki komisarz angielski w Palestynie, oświadczył, że zmiana rządu w Anglii, nie powoduje zmiany kursu w polityce angielskiej odnośnie do Palestyny

Angielski minister oświaty.

LONDYN, 25 października. Pat. Ministrem oświaty mianowany został Wood. (Pozostały skład nowego gabinetu angielskiego podawaliśmy we wczorajszym „Kurjerze Wieczornym”).

Fedak przed sądem.

Zeznania oskarżonego.

LWÓW, 25 paźdz. (AW). W toku rozprawy w procesie Fedaka, po odczytaniu tajnych dokumentów komitetu ukraińskiej młodzieży (K. U. M.) i „Woli”, oraz ujawnieniu czarnej listy tych organizacji, na których umieszczono było na pierwszym miejscu nazwisko zamordowanego w dwa lata później redaktora Twerdochliba, przystąpiono do odczytania treści przysięgi członków tajnych organizacji, oraz instrukcji dla prowadzenia pracy wojskowej w tych organizacjach.

Pierwiastkowe zeznanie Fedaka co do zamachu stanu w Małopolsce Wschodniej, stwierdzające, że był on już przygotowany na wiosnę 1922 r., obecnie cofa oskarżony dowodząc, że ustęp ten w protokole jest dowolną stylizacją prowadzącego śledztwo.

Na pytanie przewodniczącego, czy Fedak miał zamiar zabić wojewodę Grabowskiego, odpowiedział oskarżony: Nie mogę powiedzieć, abym go chciał koniecznie zabić, chciałem tylko zmanifestować morderstwo i dlatego umyślnie mierzyłem w plecy. Strzelałem trzy razy dlatego, że na jeden strzał nie byłby nikt zwrócił uwa-

gi. Cztery strzały skierowałem do siebie, pragnąc się pozbawić życia.

Fedak zaprzecza odczytany w tem miejscu zeznaniem drugiego oskarżonego Szytka, że zabicie Naczelnika państwa i wojewody Grabowskiego miało być hasłem do wybuchu powstania ukraińskiego, które miała poprzeć armja Petruszewicza, wracająca do Galicji przez Czechosłowację.

Oskarżony przyznaje się, że był dnia 1-go lipca 1921 roku na wiecu i głosował za rezolucjami, wymienionymi w akcie oskarżenia, a posiadającymi znamiona zdrady głównej. Na wiecu tym byli również komuniści.

Po przesłuchaniu Fedaka jeden z obrońców domagał się od trybunału, aby zarządził odczytanie protokołu rozprawy w języku ukraińskim. Po naradzie trybunał odmówił stronom prawa ingerencji co do sposobu prowadzenia rozprawy. Obrońcy żądali przerwy dla naradzenia się, poczem oświadczyli, że wniosą protest do sądu apelacyjnego.

Po postawieniu oskarżonemu kilku pytań przez prokuratora, obrońców i sędziów przysięgłych, rozprawę odroczone o godz. 3 do 4-ej.

Kronika polityki polskiej.

W ministerjum spraw wewn. ma powstać specjalny wydział dla spraw górnośląskich. W związku z tem odbywają się posiedzenia dyrektorów departamentów w min. spraw wewnętrznych w celu ustalenia kompetencji mającego do wstać wydziału.

— Sekretarz poselstwa japońskiego p. Uszijama otrzymał order „Polonia Restituta”.

Strejk zecerów we Lwowie.

LWÓW, 25 października. (Pat.) Dziś wybuchł tu strejk zecerów we wszystkich drukarniach.

Termin konferencji wschodniej.

PARYZ, 25 października. (Pat.) Wobec tego, że Francja, Anglija i Włochy doszły do porozumienia w sprawie miejsca i terenu konferencji pokojowej dla spraw Wschodu, Poincaré zawiadomił rząd kemalistyczny, że konferencja ta ma się odbyć dnia 13 listopada w Lozannie.

Ewakuacja Tracji.

KONSTANTYNOPOL, 25 października. (Pat.). Ewakuacja Tracji przez wojska greckie i ludność cywilną jest na ukończeniu. Wprowadzenie administracji tureckiej w Tracji wschodniej nastąpi prawdopodobnie między 5 a 20 listopada.

Podróż Krassin.

BERLIN, 24 października (A.W.) Dn. 23 b. m. przybył do Berlina, w przejeździe do Włoch, Krassin.

Warszawa.

Telefonem od własnego korespondenta.

— 0 —

Zgon kap. Hłaski.

Wczoraj o godz. 5-ej po poł. zmarł nagle na aneurizm serca popularny bardzo w Warszawie komendant straży ogniowej kap. Hłasko.

Żądania ekonomiczne pracowników miejskich.

Delegacja pracowników miejskich żądała wczoraj od prezydenta miasta uwzględnienia postulatów ekonomicznych najpóźniej do dnia 27 b. m.

Postulaty te są: podniesienie mnożnika na listopad do 7000 i wydanie jednorazowej zapomogi w sumie październikowej pensji. Pożyczka ta miałaby być spłacana dopiero od 1 kwietnia przyszłego roku.

Echa skandalu w „Rozmaitościach”.

Bruno Winawer, którego sztuka p. t. „R. H. inżynier”, miała być następną premierą oryginalną teatru „Rozmaitości”, wycofał ją z dykcji tego teatru. Jest to demonstracyjny akt koleżeński z powodu zdjęcia z afisza sztuki Wroczyńskiego.

Magistrat jest obecnie zajęty nerwowem układaniem kombinacji w związku z nową dyrekcją. Możemy donieść tyle tylko, że żadnej jeszcze kombinacji nie ustalono i wiadomość o podpisaniu umowy z miastem przez dyr. Solskiego i Gorczyńskiego jest mylna.

Dyrektor teatru „Rozmaitości” p. Ludwik Solski, z powodu nieporozumień z magistratem warszawskim, podał się do dymisji ze stanowiska dyrektora „Rozmaitości”, pozostając nadal tylko w charakterze artysty.

Elektrownia Okręgowa w Zagłębiu Dąbrowskiem

Spółka Akcyjna w Sosnowcu.

Rada Zarządzająca wyżej wymienionej Spółki Akcyjnej, która poprzednio miała nazwę:

„Towarzystwo Akcyjne Elektrowni Sosnowieckiej”, ma zaszczyt podać do wiadomości pp. Akcjonariuszów, że na mocy uchwał Walnego Zgromadzenia z dnia 25 czerwca 1921 roku i Walnego Zgromadzenia z dnia 17 maja 1922 roku, jako też na mocy postanowienia Panów Ministrów Przemysłu i Handlu oraz Skarbu z dnia 18 sierpnia 1922 roku, ogłoszonego w „Monitorze Polskim”, nr. 221, z dnia 29 września 1922 roku, pierwotny kapitał zakładowy Spółki **zostaje powiększony** do sumy ogólnej nominalnej **marek 520.000.000**, a mianowicie:

I. przez przewalutowanie książkowej wartości majątku Spółki i wypuszczenie wskutek tego **440.000 sztuk akcji**, wartości nominalnej po marek 1000.— za jedną akcję, czyli na sumę ogólną **440.000.000 marek**, wzamian dotychczasowych akcji rublowych przytem jedna stara akcja rublowa wartości nominalnej rubli 500 będzie zamieniona na 55 (pięćdziesiąt pięć) akcji nowych po mk. 1000; akcje te będą nazywane akcjami I emisji.

II. drogą wypuszczenia **nowej II emisji akcji uprzywilejowanych na sumę nominalną 20.000.000 marek**, podzielonych na 20.000 akcji nominalnej wartości mk. 1000 każda; uprzywilejowanie polega na tem, że każda (jedna) akcja II-emisji daje prawo do jednego głosu na Walnych Zgromadzeniach, gdy dziesięć akcji zwykłych wszystkich innych emisji daje prawo również tylko do jednego głosu (§ 23 Statutu);

Z ogólnej ilości akcji II uprzywilejowanej emisji **16.000 sztuk akcji** będą wydane bezpłatnie właścicielom starych akcji rublowych, po dwie akcje tej II emisji na każdą dotychczasową akcję pięćsetrublową;

III. drogą wypuszczenia **nowej III emisji akcji zwykłych na sumę nominalną 60.000.000 marek**, podzielonych na 60.000 akcji nominalnej wartości marek 1000 każda; właściciele starych dotychczasowych akcji rublowych będą mieli prawo pierwszeństwa do nabycia tych akcji III emisji w stosunku **15 akcji III emisji na 2 (dwie) akcje rublowej emisji**, po kursie emisyjnym marek 1100 (tysiąc sto) za jedną akcję III emisji.

IV. Akcje I i II emisji będą uczestniczyły w zyskach, poczynając **od 1 stycznia 1922 roku**; akcje III emisji będą uczestniczyły w zyskach **od 1-go stycznia 1923 roku**; za czas od dokonanej przed 31 grudnia 1922 roku wpłaty na akcje III-emisji będą bonifikowane odsetki w stosunku 1 proc. (jednego procentu) miesięcznie.

I i II emisja.

W celu wykonania uchwał powyższych pp. Akcjonariusze zechcą się zgłaszać **najpóźniej do dnia 15 grudnia 1922 r. w Sosnowcu — do Dyrekcji Spółki ul. Sienkiewicza Nr. 11. albo w Warszawie — do biura Spółki Akcyjnej**

„Siła i Światło”

ul. Mazowiecka Nr. 1.

składać tam swoje stare **akcje rublowe** wraz ze wszystkimi kuponami i specyfikacją w celu otrzymania nowych marekowych akcji I emisji wzamian za stare rublowe, oraz wpłacać jednocześnie po mk. 100 od każdej nowej akcji marekowej: czyli po Mk. 5.500 od każdej starej akcji, na pokrycie kosztów przygotowania i wydrukowania nowych akcji I emisji. Po złożeniu akcji rublowych pp. Akcjonariusze otrzymają jednocześnie tymczasowe świadectwa zarówno na akcje I emisji jako też na akcje II emisji uprzywilejowane, które będą wydawane bezpłatnie. Po wydrukowaniu akcji I i II emisji będą one wydawane wzamian świadectw tymczasowych.

Po 15 grudnia 1922 roku zgłoszenia o zamianę akcji rublowych na akcje marekowe I emisji oraz o wydanie bezpłatnie akcji II emisji uprzywilejowanej będą **przyjmowane tylko w Sosnowcu w Dyrekcji Spółki.**

Akcje II emisji, nie odebrane w ciągu lat pięciu, licząc od 15 grudnia 1922, przejdą na własność Spółki Akcyjnej.

III emisja.

PP. Akcjonariusze, **pragnący nabyć akcje III emisji** na mocy przysługującego im prawa pierwszeństwa zechcą również **najpóźniej do dnia 15 grudnia r. b. 1922** w wyżej podanych miejscach w Sosnowcu i w Warszawie zgłaszać swoje żądanie nabycia i **wpłacać całkowitą należność**, czyli po Mk. 1.100 za każdą akcję III emisji.

Na uiszczoną wpłatę będą wydawane tymczasowe świadectwa, wzamian których po wydrukowaniu będą wydawane akcje.

Akcjonariusze, którzy do dnia 15 grudnia r. b. 1922 nie zgłoszą swego prawa do nabycia akcji III emisji lub nie wpłacą całkowitej należności za zgłoszone akcje, tracą to prawo.

Po 15 grudnia r. b. 1922 zgłoszenia pp. Akcjonariuszów na nabycie akcji III emisji **przyjmowane nie będą.**

Wypłata dywidendy za rok 1921.

Jednocześnie ze złożeniem akcji rublowych ze wszystkimi kuponami do zamiany na akcje marekowe I emisji będzie wypłacana dywidenda za rok 1921. w stosunku **marek 162** od każdej akcji 500-rublowej.

Dywidenda ta może być zaliczona na koszty przygotowania i wydrukowania akcji I emisji oraz na poczet należności nabywanych przez pp. Akcjonariuszów akcji III emisji.

Czwartek, dnia 26 października r. b., o godz. 5-ej po poł. przy gimnazjum E. Jaszunskiej-Zeligmanowej

p. prof. A. B. C Y P S

wygłosi odczyt n. t.

„Rozwój myśli w dramacie symbolicznym”

(O Peer Gyntie Ibsena).

Bilety przy wejściu. 912—2

BRYLANTY,

perły, złoto, srebro, zegarki i różną biżuterję kupuje: placę najsumienniejszą. 502—8

Sklep jubil. **A. Kierszkorn**, Cegielniana 37, poszukuje się do biura fabrycznego

Młoda inteligentna panna z umebłowaniem

posiadająca mieszkanie, jak również kilka milionów, chce poznać młodego człowieka w celu matrymonialnym (od lat 30—40). Oferty do Głosu pod „O. P.” 005—1

Zaginiony pies w niedzielę, wilk młody, wabi się „Smir”. Na obroży skórzanej, zamkniętej na klódeczkę, blaszka z napisem: Odrobina. Przejazd 90 m. 1. Wianoch przywieszona połączona do odpowiedzialności sądowej. 016—1

Kupuję BRYLANTY złoto, srebro, perły, platynę i różną biżuterję, oraz diamenty i futra. Placę najwyższe ceny. **M. Chodźko**, sklep jubilerski, Południowa 1. 14920—20

POKOJU

poszukuje do wynajęcia w śródmieściu. Zgłoszenia pod „T. B.”, Biuro „Promień”, ul. Piotrkowska 31. 050—1

Farbiarnia

w ruchu, z koncesją i mieszkaniem jest natychmiast do sprzedania. Oferty do Adm. „Głosu” pod „Farbiarnia”. 034—1

MEBLE do sprzedania, a mianowicie: do stołowych pokoi, szklane ptasie oczka, dębowa, również szafy, szafka — własnego wyrobu. Ceny przystępne. Brzezińska 65, F. Walen oklewiec. 825—6

Karetki

lekko sprzedam. Kilińskiego 28. 890—2

Dr. Bolesław Kon

Choroby uszu, nosa, gardła i chirurgiczne. Godz. przyj. 11—1 i od 4—7 w. **Piotrkowska 150.** 885—8

BERSON

BERSON—KAUCZUK (Sp. z ogr. odp) Centrala: Kraków, Straszewskiego 2

KUPIĘ MOTOR

o sile 15—30 koni, pędzony naftą lub ropą; pierwszeństwo używany. Oferty pod „Pilny” do „Głosu”. 010—1

Energiczny Krempelmajster

z dobrymi świadectwami potrzebny od zaraz. Oferty do admin. „Głosu Pol.” sub „Krempelmajster”. 040—3

Energiczny młody człowiek

z wieloletnią praktyką w tkalni wyrobów bawełnianych, obznajmiony z księgowością kantu fabrycznego, pragnie zmienić posadę. Oferty sub „Energiczny 120” do „Głosu”. 965—1

Wykwalifikowany Korespondent

w jęz. polskim, niemieckim, francuskim, angielskim i rosyjskim, piszący błyskawicznie na maszynie, obecnie na posadzie całodziennej, poszukuje posady od g. 9 r. do 8 po poł., lub ewentualnie na godziny. Oferty sub „K. L. 7” do „Głosu”. 299—1

Dla fabryki wyrobów wełnianych i kam-garnów ob. poszukiwany jest tkacki

Majster-Desinator

Zgłoszenia do admin. „Głosu Polskiego” sub „M. D. 100”. 002—3

Poszukiwane

do Tow. Akc. C. Hartwig, Łódź, Trauguta 2

Stenotypistka-maszynistka

rutynowana, władająca jęz. polskim, niemieckim, francuskim i angielskim;

Biuralistka

do registratury. Oferty zechcą kandydatki kierować pocztą wprost pod adresem firmy.

Sprzedaż wyrobów futrzanych

surowych oraz gotowych w wielkim wyborze. Przyjmowanie repara-cji wszelkiego rodzaju

Piotrkowska 38, I p. front. 024—15

Pierwszorzędny krawiec damski

A. FLAJSZCHAKER

Wschodnia 72

przyjmuje kostjmy i palta, a także futrzaną robotę. Uwaga: ceny przystępny. 978—1

W piątek, dnia 27 b. m., o godz. 7-ej wiecz., w Sali Stow. Handl. Polskich, przy ul. Piotrkowskiej Nr. 108, odbędzie się

Ogólne Zebranie

członków zlikwidowanej kooperatywy „Handlowiec Polski”, z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Sprawozdanie Komisji Likwidacyjnej;
- 2) Wnioski.

W razie niedojścia do skutku powyższego zebrania, następne odbędzie się dn. 2 XI r. b. o godz. 7-ej wiecz. i będzie prawomocne bez względu na ilość obecnych członków.

036—1 Komisja Likwidacyjna.

Diszynie w okrągłakach

brzezią, osikę, lipę, brzust i topolinę, średnicą od 20 cm. wwyż, zakupuje we wszelkich ilościach.

Tow. Przem. Drzewnego „SILVARS”

Sp. z ogr. odp. Łódź, Juliusza 911.

Dr. L. Prybulski

Choroby skórne, włośna, wess-rzyna i moczopłowa. Leczenie świetłem (Lampy kwarcowe).

Zawadzka nr. 1. Przyjmuje od 9—1 i od 3 do 6. Dla pan od 4—5.

Dr. I. Silberstrom

Choroby skórne weneryczne

ZIELONA nr. 11. Przyj. od 12—3 i 7—9 w. Pante 3 i pół do 4 i pół Niedziela: od 9—2 pp

Dr. med.

Braun

Południowa Nr. 23. Specjalista chorób skórnych i wenerycznych. Przyj. od 10—1 i 5—5 Pante 4-5

Dr. med. Zeligsonowa

Przyjmuje od 11—2; w niedziele i święta od 2—4. Ul. 6 Sierpnia (Bened.) 1. Choroby kobiece, skórne i weneryczne (kob.) Usuwanie włośna na twarzy elektrycznie. 1537—30

Dr. MARJA

Józefów-Lewinsonowa Chor. weneryczne i skórne (dla kobiet i dzieci) Godz. przyj. od 5—8 pp **Cegielniana 6.** WUZ 22(XI-21) 13705 15

Doktor SZUMACHER

Choroby skórne i weneryczne. Godz. przyj.: od 6—7 i pół w niedz. i święta od 11—1 po pp **Benedykta Nr. 1** 12485—2

„HYGIENA”

przyjmuje wszelkie roboty wchodzące w zakres czyszczenia szyb, fotelowania, strodowania i cyklinowania posadzek.

Andrzeja Nr. 1 1480—11.

Szycie bielizny

(męskiej, damskiej i dziecięcej) z materiałów powierszonych wykonywa pracownia O. Sznaider, Karola 50, na parterze. 739—5—1

Tow. Techn.-Przem.

„Technorient”

Sp. z ogr. odp.

Warszawa, Al. Jerozolimskie 17. Tel. 15-16. **ODDZIAŁ ELEKTROTECHNICZNY** polega ze składu w Warszawie

Materiały Instalacyjne Elektrotechniczne

pierwszorzędnej jakości, w przedwojennym wykonaniu

Ceny Konkurencyjne.

Tow. Techn.-Przem.

„Technorient”

Sp. z ogr. odp.

Warszawa, Al. Jerozolimskie 17. Tel. 15-16 **JENERALNĄ REPREZENTACJĘ** na Polskę

2-wa Akc. Fabryk Przewodów i Kabli „ARIADNE”

w Wiedniu poleca ze składu fabrycznego w Warszawie **Przewodniki i sznury elektryczne** Gatunek pierwszorzędny. Ceny fabryczne

Ogłoszenie.

Wydział Budownictwa przy Magistracie m. Łodzi poszukuje

zdunów i szklarzy

do robót miejskich. Zgłaszać się: Plac Wolności Nr. 14, II piętro, pokój Nr. 34. 968—2

